

PROCEDURA INTERWENCJI W SYTUACJACH STWIERDZENIA LUB PODEJRZENIA ZAGROŻENIA ŻYCIA DZIECKA

§ 1

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

1. Podstawa prawna:

- Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997.78.483) – zapisy regulują ochronę dziecka przed przemocą, wyzyskiem i demoralizacją (do wykorzystania np. przy opracowywaniu preambuły Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem)
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 roku (Dz. U. 1991.120.526 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. 2014.191, t.j. z późn. zm.) - zapisy regulują obowiązki nauczyciela oraz postępowania dyscyplinarnego wobec niego
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. - o systemie oświaty (Dz. U. 2004.256.2572, t.j. z późn. zm.) – w tym dokumencie zawarte są obowiązki placówki oświatowej, w tym uprawnienia dyrektora placówki
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2015.583, t.j.) - ustawa regulująca relację pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz rodzicami i placówką oświatową, a także władzę rodzicielską, kontakty rodzica z dzieckiem i reprezentację dziecka
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. 1997.88.553 z późn. zm) oraz Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – akty prawne regulujące m.in. interwencję w przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2014.101, t.j. z późn.zm.) – akt prawny regulujący m.in. interwencję w przypadku zagrożenia dobra dziecka, w tym jego zaniedbywania
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (Dz.U. 2014.382, t.j.) – ustawa regulująca m.in. interwencję w przypadku popełnienia czynu karalnego przez dziecko lub przejawiania przez nie objawów demoralizacji
- Ustawa z dnia 20 września 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury
- „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011.209.1245) (Dz. U. 2005.180.1493 z późn.zm.) – ustawa regulująca m.in. interwencję w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. 2014.121, t.j.) zakres regulacji dotyczących ochrony dóbr osobistych dziecka

- Statut Przedszkola,
- Statut Żłobka

2. Cel procedury:

Wszystkie instytucje publiczne i organizacje pozarządowe oraz społeczne, w których odbywa się edukacja, szeroko rozumiana opieka nad dziećmi, a także jednostki zapewniające porządek publiczny, bezpieczeństwo i ochronę zdrowia oraz życia mieszkańców powinny tworzyć system ochrony praw dzieci, a zwłaszcza w razie wykrycia aktów krzywdzenia dzieci skutecznie przeprowadzić odpowiednie działania. Obowiązek współpracy określa art. 3 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Zakres procedury:

„Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka” zakłada podejmowanie działań zgodnych z najlepszym interesem dziecka i współpracę służb w ochronie dziecka krzywdzonego. Wypracowane schematy postępowania interwencyjnego pracowników placówki Planeta Marzeń służb mają zwiększyć gwarancje ochrony praw dzieci, wyczulenie na każdy nieprawidłowy sygnał płynący od dziecka lub wynikający z obserwacji oraz troski ze strony każdego pracownika lub innego rodzica jako obywatela, jak i specjalisty pracującego w służbach miejskich.

Procedura jest adresowana do wszystkich, którzy mogą chronić dzieci przed przemocą w rodzinie i wspierać je gdy są krzywdzone. Obowiązek ten spoczywa na dorosłych, a w szczególności na rodzinie, środowisku sąsiedzkim, pracownikach pomocy społecznej, żłobków, systemu edukacji i ochrony zdrowia, funkcjonariuszach policji i straży miejskiej, prokuratury i sądownictwa. System ochrony dziecka przed krzywdzeniem jest bowiem wtedy skuteczny, gdy razem działają w nim wszystkie służby w ramach swoich kompetencji. Procedura może mieć zastosowanie zarówno wobec dzieci krzywdzonych w domach rodzinnych jak i dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Procedura Interwencji w Sytuacji Krzywdzenia Dziecka zawiera ramowe schematy postępowania osób odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa dziecka.

Słowniczek:

- a. Placówka – przez słowo placówka rozumie się Przedszkole i Żłobek Planeta Marzeń
- b. Dyrektor – przez słowo dyrektor rozumie się Dyrektora Przedszkola i Żłobka Planeta Marzeń
- c. Personel niepedagogiczny – rozumie się pomoce przedszkolne, pomoce nauczyciela,
- d. Personel pedagogiczny – rozumie się nauczycieli i opiekunki w żłobku
- e. Rodzic – rozumie się opiekunów prawnych dziecka
- f. Dziecko- wychowanek przedszkola lub żłobka

§ 2

DZIAŁANIA ZAGRAŻAJĄCE ŻYCIU DZIECKA

4. **W świetle prawa:** Przemoc w rodzinie w ujęciu prawnym oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny m.in.

dzieci.1 Członkowie rodziny, a w szczególności dzieci doświadczające przemocy narażone są na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia. Przemoc narusza ich wolność, godność i nietykalność cielesną.

- 5. W ujęciu psychologicznym:** Krzywdzeniem dziecka jest każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony rodzica/opiekuna, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka.
- a. Wyróżnia się cztery wymiary tego zjawiska:
- I. przemoc fizyczna – wszelkiego rodzaju działanie wobec dziecka, które powoduje urazy na jego ciele, np. bicie, szarpanie, popychanie itp.
 - II. przemoc emocjonalna – jej celem jest naruszenie godności osobistej, ukierunkowana jest na wyrządzanie szkody psychicznej poprzez wyzywanie, warunkowanie miłości, emocjonalne odrzucenie, zastraszanie, nieszanowanie potrzeb, nadmierne wymagania w stosunku do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka itp.
 - III. wykorzystywanie seksualne – obejmuje każde zachowanie osoby, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka, np.: uwodzenie, ekshibicjonizm lub świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zmuszanie do oglądania pornografii, dotykane miejsc intymnych dziecka lub zachęcanie dziecka do dotykania sprawcy, a także różne formy stosunku seksualnego
 - IV. zaniedbanie – brak zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych (np. właściwe odżywianie, ubranie, ochrona zdrowia, edukacja), jak i psychicznych (poczucie bezpieczeństwa, doświadczenie miłości, troski itp.).
- b. Sprawcami przemocy domowej wobec dzieci bywają najczęściej rodzice lub opiekunowie, ale również i inni członkowie rodziny, np.: dziadkowie lub starsze rodzeństwo.
- c. Dzieci są również pośrednimi ofiarami przemocy domowej, będąc świadkami stosowania przemocy wobec innych członków rodziny.
- d. Krzywdzenie dzieci to także bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także każdy rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój.

§ 3

PLACÓWKI ZOBOWIĄZANE DO WSZCZĘCIA PROCEDURY NIEBIESKIEJ KARTY

- 6.** W sytuacji przemocy szczególne kompetencje do interweniowania w oparciu o procedurę Niebieskie Karty mają następujące służby:
- a. pracownicy socjalni jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w szczególności: centrów pracy socjalnej, działu pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, działu osób niepełnosprawnych, działu seniorów, domu pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, jednostek specjalistycznego poradnictwa itp.),
 - b. przedstawiciele gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,

- c. funkcjonariusze policji,
 - d. przedstawiciele ochrony zdrowia (lekarz, pielęgniarka, położna, ratownik medyczny),
 - e. przedstawiciele oświaty (pracownicy merytoryczni publicznych i niepublicznych: przedszkoli, szkół, poradni psychologiczno-pedagogicznych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, pałacu młodzieży, szkolnego schroniska młodzieżowego, placówek wypoczynku dla dzieci i młodzieży, bursy, GOKF i innych placówek oświatowych).
7. Wśród w/w służb funkcjonariusze policji i pracownicy socjalni pomocy społecznej⁴ mają szczególne uprawnienia do odebrania dziecka rodzinie.

§ 4

DZIAŁANIA PLACÓWKI EDUKACYJNEJ PRZY ZAWIADOMIENIU O PODEJRZENIU ZAGROŻENIA ŻYCIA DZIECKA

8. Wszyscy rodzice zobowiązani są do niezwłocznego zgłoszenia o sytuacji zagrożenia lub podejrzeniu o zagrożenie życia dziecka.
- a. Osoba, która miała informacje o stanie zagrożenia lub bezpośrednim zagrożeniu życia dziecka podlega odpowiedzialności karnej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
9. Rodzic, który ma informacje o zagrożeniu życia dziecka lub ma takie podejrzenia zgłasza je nauczycielowi, który:
- a. Przyjmuje zawiadomienie i sporządza notatkę,
 - b. Ocenia czy zagrożone jest życie i zdrowie dziecka,
 - I. Jeśli tak, wykonaj następujące czynności:
 - Zawiadom pogotowie ratunkowe i policję,
 - Postępuj zgodnie z zaleceniami służb
 - Rozpocznij procedurę Niebieskiej Karty,
 - Realizuj procedurę Niebieskiej Karty,
 - II. Jeśli nie, wykonaj następujące kroki:
 - Zdiagnozuj sytuację rodziny, w szczególności dziecka, w zakresie swoich kompetencji,
 - Zbierz wszystkie informacje, do których masz dostęp,
 - Znajdź w rodzinie lub otoczeniu sojusznika dziecka,
 - Oceń czy należy wszcząć procedurę niebieskiej karty
 - Jeśli tak: Realizuj procedurę;
 - Jeśli nie: oceń czy zagrożone jest dobro dziecka
 - Jeśli tak: zawiadom pracownika socjalnego pomocy społecznej, postępuj zgodnie z zaleceniami służby, pracuj i działaj zespołowo, interdyscyplinarnie
 - Jeśli nie: Zbierz informacje i zachowaj dokumentację, uważnie obserwuj sytuację dziecka,

§ 5

DZIAŁANIA PLACÓWKI EDUKACYJNEJ PRZY PODEJRZENIU LUB ZAOBSERWOWANIU PRZEZ PRACOWNIKÓW SYTUACJI MOGĄCYCH ZAGRAŻAĆ ŻYCIU DZIECKA

10. Wszyscy pracownicy placówki edukacyjnej i oświatowej są zobowiązani do obserwacji zachowań dzieci, przy czym należy zwrócić uwagę na ubiór, stan skóry i inne rzeczy, które pomogą ustalić sytuację dziecka.
11. W przypadku podejrzenia lub zaobserwowania przez pracownika niepedagogicznego nietypowych zachowań rodzica względem dziecka i samego dziecka, zobowiązany jest natychmiast zgłosić ten fakt wychowawcy lub nauczycielowi.
12. Nauczyciel/ opiekunka w żłobku zobowiązani są do obserwacji dziecka w przypadku zauważenia niepokojących objawów zobowiązani są do:
 - a. Oceny czy życie i zdrowie dziecka jest zagrożone:
 - I. Jeśli tak, wykonaj następujące czynności:
 - Zawiadom pogotowie ratunkowe i policję,
 - Postępuj zgodnie z zaleceniami służb
 - Rozpocznij procedurę Niebieskiej Karty,
 - Realizuj procedurę Niebieskiej Karty,
 - II. Jeśli nie, wykonaj następujące kroki:
 - Zdiagnozuj sytuację rodziny, w szczególności dziecka, w zakresie swoich kompetencji,
 - Zbierz wszystkie informacje, do których masz dostęp,
 - Znajdź w rodzinie lub otoczeniu sojusznika dziecka,
 - Oceń czy należy wszcząć procedurę niebieskiej karty
 - Jeśli tak: Realizuj procedurę;
 - Jeśli nie: oceń czy zagrożone jest dobro dziecka
 - Jeśli tak: zawiadom pracownika socjalnego pomocy społecznej, postępuj zgodnie z zaleceniami służby, pracuj i działaj zespołowo, interdyscyplinarnie
 - Jeśli nie: Zbierz informacje i zachowaj dokumentację, uważnie obserwuj sytuację dziecka

§ 6

DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY

- 13.** Nauczyciel po uzyskaniu informacji lub ze swoich obserwacji widzi, że dziecko ma niepokojące symptomy lub widoczne ślady cielesne niezwłocznie zawiadamia dyrektora placówki.
- 14.** Dyrektor placówki podejmuje następujące kroki:
- a.** Wskazuje na konieczność zebrania dodatkowych informacji tj. sytuacja materialna, ekonomiczna, mieszkaniowa, czy występuje patologia społeczna w rodzinie, poziom dojrzałości emocjonalno- społecznej (w tym wychowawczej) rodziców.
 - I.** Nauczyciel opisuje sytuację dziecka z obserwacji w przedszkolu, kontaktów indywidualnych z rodzicami (np. konsultacje, udział w zebraniach), czystość dziecka.
 - b.** Dyrektor wzywa rodziców do stawienia się w placówce i wyjaśnienia niepokojących zachowań i śladów na ciele dziecka
 - I.** Dyrektor w obecności pedagoga specjalnego lub psychologa, nauczyciela rozmawia z każdym rodzicem oddzielnie. Spisuje się notatkę z rozmów z rodzicem,
 - II.** Dyrektor w obecności wychowawcy, pedagoga specjalnego/psychologa spotyka się z rodzicami i ustala przyczyny zachowań/śladów na ciele dziecka. Ze spotkania sporządza się protokół z pouczeniem o odpowiedzialności rodziców.
 - c.** Dyrektor monitoruje sprawę dziecka, w sytuacji zagrażającej życiu i zdrowiu dziecka powiadamia Policję i Sąd Rodzinny.
- 15.** Obowiązki Nauczyciela/wychowawcy przy diagnozie sytuacji rodziny:
- a.** Określenie czynników ryzyka:
 - I.** Czynniki związane z osobą dziecka tj. niepełnosprawność dziecka, specyficzne zachowania (np. moczenie się w nocy), dziecko niespełniające oczekiwań rodziców,
 - II.** Czynniki związane z osobą rodzica tj. późne rodzicielstwo, niechciana ciąża, inne poglądy religijne, uzależnienia, przewlekła choroba,
 - III.** Czynniki związane ze strukturą i funkcjonowaniem rodziny tj. np. rodzina rozbita, wielodzietna itp. Niepełna czasowo (wyjazdy do pracy zagranicę), rodzina odizolowana społecznie, przejęcie ról dorosłych przez dzieci, sytuacja prawna rodziny – kurator rodzinny.
 - b.** Sporządzenie opisu czynników ryzyka pogłębioną o sytuację dziecka w placówce:
 - I.** Obszar poznawczy tj. nagły brak kontaktu werbalnego, problemy z pamięciom, kłamstwa, elementy sekretu i nowego „przyjaciela”,
 - II.** Obszar fizyczny tj. opis śladów na ciele, zachowania niepokojące, zaniedbania, stan fizyczny dziecka
 - III.** Obszar społeczny tj. obawa przed jednym z rodziców, nadwrażliwość na dotyk, którego nie było, wycofanie się, zaburzenia w relacji rówieśniczej np. agresja
 - IV.** Obszar seksualny tj. seksualna aktywność do zabawek lub innych dzieci, która nie wynika z ich naturalnego rozwoju, nasilona masturbacja i erotyzacja kontaktów

rówieśniczych, prowokacyjne zachowania, odgrywanie przemocy seksualnej w zabawie, wiedza o seksualności nieadekwatna do wieku,

- V. Obszar emocjonalny tj nagle wahania nastroju, infantylizacja zachowań np. ssanie kciuka, lęk, strach czy ataki paniki, przesadne reakcje na różne gesty np. podniesienie ręki,

§ 7

ZESPÓŁ DO SPRAW KRYZYSOWYCH W SYTUACJI UJAWNIEŃ LUB PODEJRZENIA PRZEMOCY WOBEC DZIECKA

16. Dyrektor powołuje zespół do spraw kryzysowych w sytuacji ujawnienia lub podejrzenia przemocy wobec dziecka.
17. Nauczyciela/ wychowawca przeprowadza diagnozę w oparciu o § 6
- a. Nauczyciel przedstawia swoje wnioski z obserwacji dziecka i rodziny,
18. W skład zespołu wchodzi: dyrektor, nauczyciel dziecka, psycholog, pedagog specjalny i dwóch innych nauczycieli, który:
- a. Wzywa rodziców do niezwłocznego w trybie pilnym stawienia się w placówce i wyjaśnieniu niepokojących zachowań/ śladów na ciele dziecka czy innych niepokojących symptomów,
 - b. Podejmuje decyzję o zawiadomieniu pogotowia Ratunkowego, Policji czy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Sądu Rodzinnego
 - c. Podejmuje decyzję o uruchomieniu „Niebieskiej Karty”
 - d. Podejmuje decyzję o objęciu dziecko pomocą psychologiczno-pedagogiczną
 - e. Proponuje rodzicom działania korygujące stan niedozwolony, o ile można podjąć takie kroki,
 - f. Monitoruje sprawę dziecka i w sytuacji kryzysowej podejmuje działania z § 5 i 6
19. Zespół wybiera przedstawiciela do rozmów z rodzicami. W skład osób reprezentujących wchodzi: Dyrektor, wychowawca i osoba wybrana przez zespół.
20. Rozmowy z rodzicami:
- a. Zapraszamy na spotkanie rodzica, który w ocenie zespołu nie jest rodzicem krzywdzącym:
 - I. Poinformowanie rodziców o celu spotkania,
 - II. Przekazanie posiadanych informacji tj. informacje, obserwacje, fakty
 - III. Prośba o udzielenie wyjaśnienia w przypadku niepokojących śladów/zachowań.
 - IV. Zmotywowanie rodziców do pracy nad zmianą warunków życia dziecka, a w szczególności do stworzenia propozycji poprawy tych warunków,
 - V. Określenie możliwych form pomocy – ze strony placówki jak i instytucji zewnętrznych,
 - VI. Ustalenie kolejnych kroków
 - VII. Poinformowanie rodzica, że w przypadku braku poprawy warunków dziecka zostaną zawiadomione zewnętrzne instytucje.

- b. Ocenienie czy rodzic, który nie krzywdzi sam jest ofiarą przemocy w domu
 - I. Jeśli tak: udzielenie wsparcia, zachęcenie do podjęcia współpracy z instytucjami pomocowymi i zgłoszenie zaistniałej przemocy
 - c. W sytuacji, gdy rodzic nie przychodzi na wysłane zaproszenie na spotkanie, nie chce współpracować dla dobra dziecka zostaje poinformowany o konieczności podjęcia kroków prawnych tj. wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”, zawiadomienie Sądu Rodzinnego, Policji.
 - I. Dyrektor informuje, że zgodnie z przepisami nauczyciel jest zobowiązany do reagowania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
21. Każde spotkanie zespołu odnotowane jest jako protokół spotkania zespołu.
22. Do rodziców/ rodzica wysyłane jest pisemne zawiadomienie o spotkaniu z datą i godziną z adnotacją obecność obowiązkowa.
23. Z każdego spotkania z rodzicem powstaje notatka lub protokół. Z pierwszego interwencyjnego spotkania należy sporządzić protokół z dalszymi krokami dla rodziców i pracowników placówki.

§ 8

DZIAŁANIA WOBEC DZIECKA WOBEC, KTÓREGO UJAWNIONO LUB PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY

24. Po zgłoszeniu lub podejrzeniu o stosowanie przemocy wobec dziecka nauczyciel powiadamia dyrektora placówki.
25. Nauczyciel rozpoznaje sytuację dziecka zgodnie z niniejszą procedurą.
26. Dyrektor powołuje zespół, który rozpatruje indywidualnie sprawę dziecka:
 - a. Dziecko zostaje objęte pomocą pedagogiczną w placówce,
27. Przed przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem nauczyciel musi:
 - a. Przygotować odpowiednio miejsce i dostosować je do dziecka,
 - b. Przygotować się do rozmowy, w tym przemyśleć pytania, wyciszyć się,
 - c. Dostosować się językiem do rozmówcy, czyli język, forma ma być zrozumiała dla dziecka.
28. Nauczyciel/ wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem:
 - a. buduje relację opartą na zaufaniu,
 - b. wyjaśnia że bicie dzieci lub inne działanie to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga, psychologa.
 - c. informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo.
 - d. Nie oceniać, pouczać dziecka,
 - e. Nie wymuszać odpowiedzi, nie ponaglać, nie okazywać zniecierpliwienia.
 - f. Koniecznie zaakcentować po rozmowie, że dobrze, że powiedziało, nawet jeśli ukrywało ten fakt,

29. Nauczyciel w swojej pracy może użyć różnych dostępnych mu narzędzi diagnostycznych, które pozwolą określić czy występuje przemoc lub jest nią zagrożenie.

§ 9

DZIAŁANIA W PRZYPADKU KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO PRZEZ DZIECI

30. Obowiązkiem każdego jest bezzwłoczna reakcja na akty agresji i przemocy oraz rozmowa z ofiarą i sprawcą przemocy, służąca wyjaśnieniu sytuacji. Uczniowi będącemu ofiarą przemocy zapewnia się pomoc zgodnie z jego potrzebami. Jeżeli stan małoletniego będącego ofiarą krzywdzenia, wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia, dyrektor lub inny Pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną, po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub Opiekunów prawnych.
31. Jeżeli akty agresji i przemocy nie są incydentalne, psycholog lub pedagog specjalny przeprowadzają rozmowę z krzywdzonym dzieckiem i wyjaśniają, gdzie, kiedy dochodzi do zdarzeń, jaka jest ich częstotliwość, rozmawiają także ze sprawcą/ sprawcami oraz z ewentualnymi świadkami zdarzeń w celu zaprzestania zjawiska.
32. Z uczniami, którzy byli świadkami przemocy, psycholog lub pedagog specjalny omawia przebieg zdarzenia tak, by wskazać w rozmowie, jak sobie radzić w trudnych sytuacjach, jak reagować na krzywdzenie i komu zgłaszać, gdy dochodzi do takiego krzywdzenia.
33. Małoletniego będącego sprawcą przemocy obejmuje się stałą opieką i kontrolą wychowawcy lub pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego i psychologa. Nawiązuje się współpracę z rodzicami/ opiekunami ucznia.
34. Jeżeli akt agresji/ przemocy ma znamiona czynu karalnego stosowana jest procedura przewidziana przez prawo. Działania te i monitoruje psycholog lub pedagog szkolny lub pedagog specjalny we współpracy z dyrektorem szkoły/ przedszkola.
35. W przypadku, gdy sprawca agresji/ przemocy jest nieznan, dyrektor, psycholog, pedagog szkolny/ specjalny po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/ Opiekunów prawnych poszkodowanego małoletniego o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

§ 10

DZIAŁANIA WOBEC UCZNIA Z ZABURZENIAMI ZACHOWANIA, KTÓRY ZACHOWUJE SIĘ AGRESYWNIE W STOSUNKU DO INNYCH LUB/ORAZ SIEBIE

36. Jeżeli w czasie zajęć małoletni zachowuje się agresywnie w stosunku do siebie lub innych, nauczyciel zostawia grupę pod opieką innego nauczyciela lub innego pracownika wyznaczonego przez dyrektora i prowadzi ucznia do pedagoga, psychologa lub nauczyciela, który może sprawować czasową opieką nad dzieckiem z zaburzeniami zachowania.
37. Psycholog/ pedagog szkolny, pedagog specjalny po zbadaniu okoliczności zdarzenia informuje dyrektora szkoły (jeśli sytuacja tego wymaga).

38. Jeśli stan zdrowia ucznia lub uczniów wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia, dyrektor lub inny Pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych). W zgłoszeniu należy poprosić o karetkę psychiatryczną.
39. Psycholog lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z poszkodowanym uczniem, z dzieckiem, będącym sprawcą oraz świadkami zdarzenia.
40. W razie potrzeby psycholog lub pedagog szkolny zawiadamia i wzywa do żłobka/przedszkola rodziców (prawnych Opiekunów) dziecka będącego sprawcą i poszkodowanego dziecka. Jeśli rodzice/Opiekunowie prawni współpracują z przedszkolem/żłobkiem, ustala się plan działania wobec ucznia będącego sprawcą (pedagog szkolny, pedagog specjalny, wychowawca i nauczyciel). W razie potrzeby wobec ucznia poszkodowanego ustala się formy pomocy dostosowane do jego potrzeb i sytuacji. W razie zagrożenia zdrowia lub życia ucznia i innych osób w czasie ataku agresji dopuszcza się przytrzymanie, a nawet unieruchomienie małoletniego w celu zapewnienia bezpieczeństwa innym dzieciom.

§ 11

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

41. Niniejsza procedura obowiązuje od 14.02.2024
42. Niniejsza procedura obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w Planeta Marzeń Sp. z o.o.
43. Niniejsza procedura obowiązuje wszystkich rodziców dzieci uczęszczających do Przedszkola i Żłobka Planeta Marzeń
44. Niniejsza procedura zostanie rozesłana rodzicom przez platformę elektroniczną obowiązującą w placówce.
45. Załączniki do niniejszej procedury to:
 - a. Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka,
 - b. Zarządzenie Dyrektora w sprawie powołania zespołu,
 - c. Wzór zawiadomienia na rozmowę rodzica z przedstawicielami zespołu,
 - d. Protokół ze spotkania zespołu
 - e. Notatka ze spotkania z rodzicami
 - f. Niebieska Karta – część A,B,C,D
 - g. Wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny

DZIECI
MŁODSZE

DO 9 LAT

KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEĆ DZIECKA

OŚWIATA

Kwestionariusza i algorytmu używa tylko pracownik oświaty!
Nie powinien być przekazywany dziecku lub rodzicom!

LISTA A

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

- A.1.** Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.
- A.2.** Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i niezasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.
- A.3.** Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.
- A.4.** Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.
- A.5.** Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).
- A.6.** Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).
- A.7.** Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.
- A.8.** Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9.** Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- A.10.** Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.
- A.11.** Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- B.1.** Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2.** Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.
- B.3.** Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: gryzie, szczypie się, uderza głową. Dziecko jest od jakiegoś czasu lub stale apatyczne, ospałe, nie ma chęci do zabawy, eksploracji rozwojowej.
- B.4.** Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5.** Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.
- B.7.** Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu pomocy dziecku.
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.
- B.9.** Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków, itp. lub nie zgłasza się po odbiór dziecka.
- B.10.** Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI:

- C.1.** Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.
- C.3.** Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
- C.6.** Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.
- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.

Sprawdź, czy występują sygnały
ze wszystkich list: A, B i C, a następnie postępuj
zgodnie ze wskazówkami na drugiej stronie!

Opracowanie:

Projekt realizowany w ramach programu
Obywatele dla Demokracji
finansowanego z Funduszy EOG

PROPOZYCJA ALGORYTMU POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEC DZIECKA

Zaznaczenie przynajmniej jednego z punktów Listy A

TAK

TRYB A

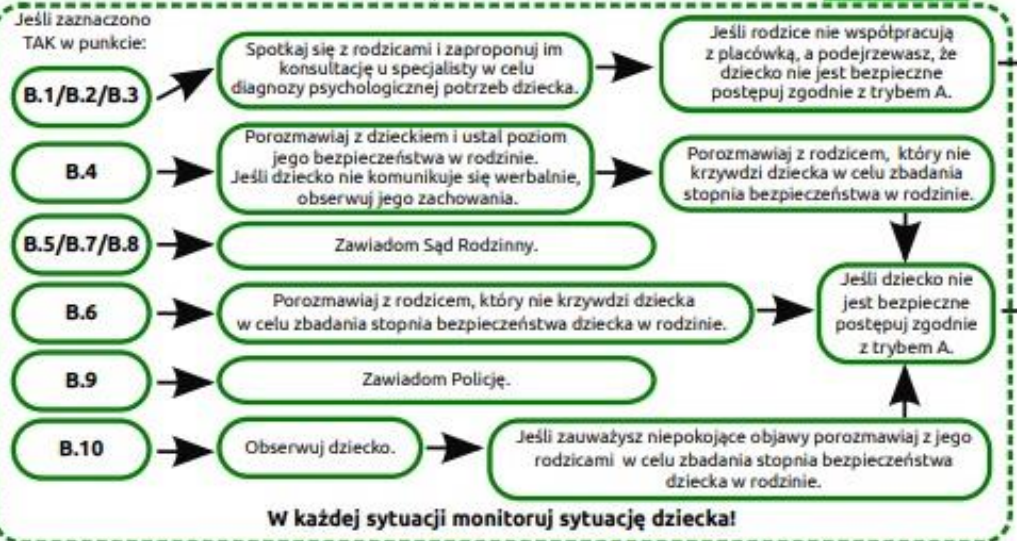

Zaznaczenie przynajmniej jednego z punktów Listy B

TAK

TRYB B

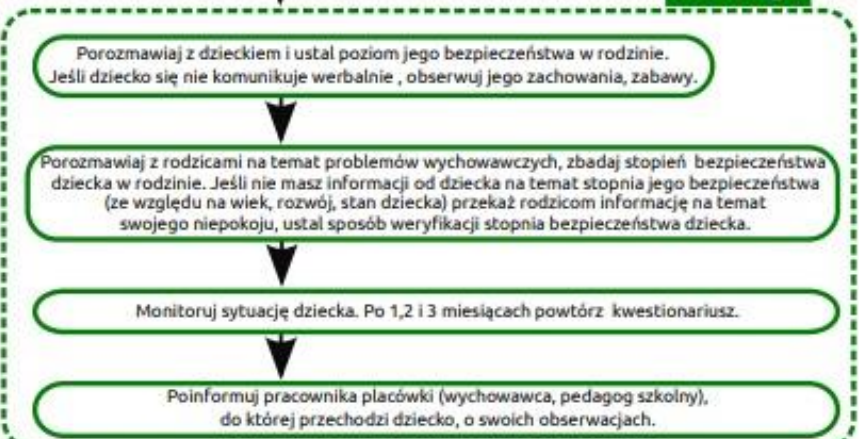
NIE

Zaznaczenie przynajmniej trzech z punktów Listy C

TAK

TRYB C

NIE

Zakończ działanie

Dostosuj sposób rozmowy do wieku i możliwości dziecka! Podczas interwencji, rozmów, wspieraj dziecko w kontakcie z pracownikami służb i instytucji!

Warszawa, dnia

ZARZĄDZENIE NR20.../20...
DYREKTORA PLACÓWKI „PLANETA MARZEŃ”
Z dnia

W sprawie: powołania zespołu do spraw kryzysowych

Dotyczy:.....
.....

§1

Na podstawie procedury interwencji w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia dziecka powołuję zespół do spraw kryzysowych.

§2

Na podstawie niniejszego zarządzenia powołuję do składu zespołu do spraw kryzysowych następujące osoby:

1. Dyrektor:
2. Nauczyciel dziecka:
3. Psycholog:
4. Pedagog specjalny:
5. Nauczyciel:
6. Nauczyciel:

§3

Upoważniam osoby wymienione w §2 do wykonania następujących czynności:

1. Wystosowania pisemnego zaproszenia do rodziców/ rodzica, gdzie występuje podejrzenie stonowania przemocy wobec dziecka.
2. Kontaktowania się z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu zawiadomienia i ustalenia dalszych kroków mającym na celu dobro dziecka.
3. Podjęcie decyzji o skierowaniu sprawy dziecka do Sądu Rodzinnego czy zawiadomienia organów ścigania,
4. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia zawiadomienia pogotowia ratunkowego i policji.
5. Podjęcia decyzji o uruchomieniu „Niebieskiej Karty”

6. Podjęcia decyzji o objęciu dziecko pomocą psychologiczno-pedagogiczną
7. Proponowaniu rodzicom działania korygujące stan niedozwolony, o ile można podjąć takie kroki,
8. Monitorowania sprawy dziecka i w sytuacji kryzysowej podejmuje działania z § 7 pkt. 22 b-c

§4

1. Niniejszym zarządzeniem zobowiązuje wszystkich pracowników Planeta Marzeń Sp. z o.o. o współpracę z zespołem.
2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem

Podstawa Prawna:

-

.....

Podpis Dyrektora

Miejscowość, data

Znak pisma:

.....
(imię i nazwisko dyrektora szkoły)

.....
(oznaczenie szkoły, numer)

.....
(adres szkoły)

Pani/Pan

.....
(imiona i nazwiska rodziców/pełnoletniego ucznia)

.....
(adres zamieszkania)

ZAWIADOMIENIE

Szanowna Pani/Szanowny Panie,

działając na podstawie:

- § 12 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493)

Zapraszam w dniu o godzinie..... Na spotkanie dotyczące
..... dziecka

Celem spotkania będzie

.....
.....
.....
.....

Zgodnie z przywołanymi przepisami zobowiązuję Panią/Pana do stawienia się w wyznaczonym terminie.
Obecność obowiązkowa.

.....
(podpis i pieczęć dyrektora)

Protokół z wniosków zespołu do spraw kryzysowych

Protokół został opracowany na podstawie Zarządzenia nr z dnia.....

Skład zespołu do spraw kryzysowych wchodził:

1.
2.
3.

Data spisania protokołu:.....

W sprawie:

Dotyczy dziecka:

Rodzicami/ opiekunami prawnymi są

W toku rozmów zespołu ds. kryzysowych materiały udostępniali i informacji udzielali:

1.
2.

W toku działań zespołu ds. kryzysowych ustalono, co następuje:

1. Ustalenia wstępne:

.....
.....

2. Ustalenia szczegółowe dotyczące organizacji placówki:

.....
.....

3. Ustalenia szczegółowe dotyczące czynników ryzyka:

.....
.....

4. Ustalenia szczegółowe w zakresie podjętej współpracy z rodzicami:

.....
.....

5. Działania mające na celu monitorowanie sytuacji dziecka:

.....
.....

6. Ustalenia szczegółowe dotyczące koordynowania działań:

.....
.....

7. Inne zagadnienia:

.....
.....

Wnioski wniesione przez:

-
-

Wnioski wynikłe z działań zespołu ds. kryzysowych:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Integralną częścią protokołu są:

-
-

Protokół sporządzono w egzemplarzach, z których jeden odczytano, podpisano i wręczono dyrektorowi, aby przechowywał je w aktach dziecka.

Podpisy następujących osób:

1. Dyrektora placówki:
2. Zespołu ds. sytuacji kryzysowej:.....
.....
.....

Notatka ze spotkania z rodzicem

Placówka:

Nauczyciele:

Data spisania:

W sprawie:

Dotyczy dziecka:

z rodzicami/opiekunami prawnymi

.....
.....

1. Osoby towarzyszące na spotkaniu:

.....
.....
.....

2. Rozmowa dotyczyła:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Wnioski:

.....
.....
.....

4. Plan działania/postępowania, zalecenia, ustalenia

.....
.....
.....

.....
Podpisy Opiekunów

.....
Podpis nauczyciela

.....
Podpis Dyrektora

Załącznik nr 6
Do procedury interwencji w przypadkach
stwierdzenia zagrożenia życia dziecka
Wzór zawiadomienia sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny dziecka

Warszawa, dnia

Sąd Rejonowy
w
Wydział Rodzinny i Nieletnich

Wnioskodawca: *Imię i nazwisko lub nazwa instytucji*

reprezentowana przez:

adres do korespondencji:

Uczestnicy postępowania: (imiona i nazwiska rodziców i adresy zamieszkania)
rodzice małoletniego: (imię i nazwisko dziecka, data urodzenia)

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (imię i nazwisko dziecka, data urodzenia) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

(W uzasadnieniu powinny zostać uwzględnione dane osobowe dziecka oraz dane dotyczące rodziców/opiekunów dziecka. Ponadto należy zawrzeć informację na temat sytuacji w skutek, której np. popełniono przestępstwo wobec dziecka. W uzasadnieniu powinny się znaleźć także informacje dotyczące osób, które były/są świadkami zdarzeń. W końcowej części wniosku należy uwzględnić oczekiwania Państwa względem Sądu.)

Przykładowe uzasadnienie

Opis sytuacji zagrożenia dobra dziecka.....

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniego (*imię, nazwisko dziecka*) jest zagrożone a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego wniosek o wgląd w sytuację rodzinną małoletniej i ewentualne wsparcie rodziców jest uzasadniony.

Wszelką korespondencję w sprawie proszę przysyłać na adres korespondencyjny, z powołaniem się na numer i liczbę dziennika pisma. (dotyczy wniosku wysyłanego przez instytucję)

.....

podpis Dyrektora

**Załącznik do zarządzenia dyrektora
o powołaniu zespołu do spraw kryzysowych**

Dane pracownika:

.....

.....

**Oświadczenie pracownika
będącego członkiem zespołu do spraw kryzysowych**

Ja poniżej podpisany, będący członkiem zespołu do spraw kryzysowych w sprawie

Oświadczam, że:

- zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałem przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym,
- nie udzielię informacji po zakończeniu współpracy z Planetą Marzeń Sp. z o.o. w w/w sprawie tzw. wywiadu, anonimowych informacji i nie wykonam innych czynności, które mogą zagrozić bezpośrednio dziecku,
- zachowałem pełen profesjonalizm i nie będę oceniać, krytykować zachowań,
- jestem świadoma odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

.....

Podpis pracownika

